

Пәні бойынша оқыту
бағдарламасының
(Syllabus) титулдық
парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/37

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Химиялық технологиялар және жаратылыстану
факультеті

Биология және экология кафедрасы

050608 Экология мамандық студенттеріне арналған
Қоршаған ортаны қорғау саласындағы экологиялық саясат

ПӘНІ БОЙЫНША ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ (Syllabus)

ойынша оқыту
дарламасын
(abus) бекіту
парағы

Павлодар

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/38

БЕКІТЕМІН

ХТЖЖ факультетінің деканы

_____ Ахметов Қ.Қ.

20__ж. «__» _____

Құрастырушы: _____ аға оқытушы Төлеужанова Ә.Т.

Биология және экология кафедрасы

050608 Экология мамандығының іштей оқу нысанындағы студенттеріне арналған

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы экологиялық саясат

пәні бойынша оқыту бағдарламасы (Syllabus)

Бағдарлама 2010ж. «__» _____ бекітілген жұмыс оқу бағдарламасының негізінде әзірленген.

2010ж. «16» 10 кафедра отырысында ұсынылған №4 хаттама.

Кафедра меңгерушісі _____ Исимбеков Ж.М.

2010ж. «__» _____

ХТЖЖ факультет оқу-әдістемелік кеңесімен құпталған
2010ж. «25» 10 №2 хаттама

ОӘК төрағасы _____ Буркитбаева У.Д.

2010ж. «__» _____

Босатылған сабақтардың тақырыптарын игеріп тапсыру:

Орынды себеппен зертханалық жұмысты орындамаған студент оны келесі жұмада тапсыра алады, бірақ сол жағдайда жұмыстың орындалуы 1 баллға төмендетіліп бағаланады.

Шекті бақылау кезінде басқа студенттен жазбаша жұмысты көшіріп алуға тыйым салынады (көшірілген жұмыс есептелмейді).

Емтихан тест түрде өтеді.

12 Әдебиеттер тізімі

Негізі

1. Экологический кодекс Республики Казахстан: принят 9 янв. 2007г. N 212-III.-Алматы:БИКО,2007.-192с.-"Официальная газета"; N 6, февраль 2007 г.

2. Охрана окружающей среды: сб. нормат. правовых актов. - Алматы: Юрист,2005.-220 с.

Қосымша

3. Карабасов Ю.С. Экология и управление: учебник для студ. вузов/ Ю.С. Карабасов, В.М. Чижикова. - М.: МИСИС, 2006. -709с.

4. Сулейменов И.Э. Устойчивое развитие: Экологическое развитие: пособие для препод. вузов и учителей школ/И.Э.Сулейменов, С.Т.Шалгымбаев, Н.Р.Мажренова; под ред.А.Г.Сармурзиной.-Алматы, 2004.-67 с.

11 Курс саясаты

Студент дәріс сабақтарына міндетті қатысу тиіс. Сабаққа қатысу әр бір сабақта белгіленеді (сабақтың басында немесе ортасында). Егер белгілеу кезінде студент болмаса, ол белгілеуден кейін келсе де сабақта жоқ деп есептеледі.

Сабақтардағы кез келген бұзушылық жазаланады, тіпті аудиториядан шығарып жіберуге де жету мүмкін. Ал белсенді жұмыс бағаланады. Сабақтан қалмау керек және кешігіп келуге болмайды. Сабақты босату және кешігіп келу үшін төмендегі айыпты санкциялар қолданылады:

- Орынды себепсіз дәріс сабағына қатыспағаны үшін – минус екі балл;
- Аудиторияда тәртіпті бұзғаны үшін – сабаққа келгені үшін алған баллдан айырылады.

Талаптар мен айыпты санкциялар:

1. Оқу процесіне белсенді қатысу.
2. Сабаққа кешікпеу.
3. Аудиторияға сыртқы киімді шешіп кіру.
4. Сабақ барысында бір-бірімен сөйлеспеу, газет оқымау, ұялы телефондарды өшіру, сағыз шайнамау.
5. Оқу бөлмелерінде шылым шекпеу және тәртіпсіз сөздерді қолданбау
6. Босатылған дәрісті өздігінен игеріп тапсыру негізгі балл мөлшерінің 50%-мен бағаланады.
7. Уақытында орындалмаған тапсырмалар (бақылаудың барлық түрлері) негізгі балл мөлшерінің 50%-мен бағаланады. Тапсырмаларды орындамағаны үшін қорытынды баға төмендетіледі.

Аталған талаптарды орындау емтиханға қатысуды қамтамасыз етеді.

Соңғы қорытынды баға төмендегілерден шығарылады:

1. Дәріс сабақтарына қатысу
2. Дәріс сабақтарына белсенді қатысу және барлық зертханалық жұмыстар мен СӨЖ орындау мен қорғау
3. Білімдердің шекті бақылауы
4. Емтихан бағасы

Білімді бағалау баллдық-рейтинг жүйесін қолданумен жүзеге асырылады, студент күнтізбелік кестеге сүйеніп өз білім деңгейін өзі бағалай алады. Қажетті баллдар санын жинау үшін студент барлық зертханалық сабақтарға

белсенді қатысу қажет. Егер аталған шарт орындалмаса, студент барлық тақырыптарды игеріп тапсырудан кейін ғана емтиханға жіберіледі.

Семестр бойы білім деңгейі үнемі тексеріледі.

Орындалған жұмыстарды тапсыру бақылау шараларының күнтізбелік кестесі бойынша жүзеге асырылуы шарт.

1 Оқытушылар туралы мәліметтер және байланысу ақпараттары

Төлеужанова Әлия Төлеужановна

б.ғ.к., доцент

Биология және экология кафедрасы, А-корпусында Ломов к.

356 аудиторияда орналасқан. Байланысу телефоны 8(7182) 67-36-68 (1257)

2 Пән туралы мәліметтер

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы экологиялық саясат – түрлі жаратылыстану ғылымдар пәнідерінің жетістіктерінің негізінде дамып келе жатқан және «қоршаған орта мен биосфера» жүйесін зерттейтін ғылым.

3 Пәннің еңбек сыйымдылығы

Пән 6 семестрда оқытылады, оқытылу мерзімі 15 апта. Пәннің жалпы еңбек ауқымдылығы 135 сағат, оның ішінде 45 сағат аудиторияда жүргізіледі және 90 сағат студенттердің өздік жұмыстарына берілген. Аудиториялық сағаттың сабақ түрлеріне байланысты бөлінуі күнтізбелік жоспарда көрсетілген. Бақылау түрі – емтихан.

4 Пәннің мақсаты және тапсырмасы

Пәнді оқытудың мақсаты – Студенттерде қоршаған ортаны қорғау саласындағы экологиялық саясат пәні бойынша білім қалыптастыру.

Пән оқудың міндеттері

табиғат пайдаланудың және экологиялық сараптаманың рұқсат ету жүйесін, қоршаған ортаны қорғау, экологиялық статистика, экологиялық білім беру, экологиялық үгіт-насихат және жұртшылықтың қатысуы саласындағы ғылыми-зерттеу жұмыстары арнайы білім беру, экологиялық дайындықты жалпы кенейту.

5 Білімге, икемділікке және машықтарға қойылатын талаптар

Пән оқу студенттер білу керек:

қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды тиімді пайдалану

Экологиялық заңдылықтарын

курсты игеру барысында студенттер **істей білуге** тиіс:

- Қазіргі кезде адамның іс-әрекетінің табиғатқа әсерін алдын алу
- Экологиялық білімді нақты тәжірибесін талдау;

6 Пререквизиттер Осы пәнді меңгеру үшін төмендегі пәндерді меңгеру кезінде алынған білім, икемділік және дағды-машықтар қажет: Экология, Биологиялық экология, Қоршаған орта туралы ілім.

7 Постреквизиттер Пәнді меңгеру кезінде алынған білім, икемділік және дағдымашықтар келесі пәндерді меңгеруі үшін қажетҚоршаған орта мониторингі.

8 Тақырыптық жоспар

№	Тақырыптардың атауы	Сабақ түрлері бойынша байланыс сағаттарының саны			
		Дәріс	Практ (сем)	Зерт.	СӨЖ
1	Экологиялық саясат	1	1		8
2	Қоршаған табиғи ортаны қорғау. Мемелекттік қор және кадастр жүйесі.	2	1		8
3	Табиғатты пайдалануды және табиғи ортаны қорғауды басқару функциялары	2	1		8
4	Экологиялық аттестация және төлқұжат	3,5	2	4	9
5	Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің мақсаты, негізгі міндеттері мен қағидаттары	1	1	4	8
6	Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің бағыттары мен негізгі тетіктері	3	2	3	9
7	Қазақстан Республикасының заңнамасын экологияландыру	1	1		8
8	Қоғамды экологияландыру	3	2	4	8
9	Экологиялық білім берудің нормативті реттеу құжаттары	3	2		8
10	Экологиялық құқық пен Қазақстан республикасының қоршаған ортаны қорғау заңдары	1	1		8
11	Ғаламдық экологиялық проблемаларды шешудегі халықаралық байланыс	2	1		8

БАРЛЫҒЫ:

22,5

15

15
(7,5)

90

9 Пәннің қысқаша сипаттамасы

0506008 – Экология мамндығы бойынша мамандатып жатқан студенттер үшін Қоршаған ортаны қорғау саласындағы экологиялық саясат тақырыбындағы университеттік курс қоршаған ортаны қорғау саласындағы ҚР заңдылығы. ҚОҚ саласындағы экологиялық саясат және мемлекеттік басқару.

Зертханалық сабақтардың мазмұны мен тізімі

Зертханалық жұмыс №1 Экологиялық аттестация және төлқұжат

Өнеркәсіп кәсіпорындарының нормативті-техникалық құжатының жасау

Зертханалық жұмыс №2 Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің мақсаты, негізгі міндеттері мен қағидаттары

Қалдықтарды есептеу

Қазақстан Республикасының аумағындағы радиациялық жағдайдың жай-күйін бағалау

Экологиялық жүйелердің орнықты жұмыс істеуі үшін биоәртүрліліктің жай-күйін бағалауды

Зертханалық жұмыс №3 Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің бағыттары мен негізгі тетіктері.

Кәсіпорындарының экологиялық сараптаманың жасау. Экологиялық мониторинг жүйесін жетілдіру. Экологиялық статистика.

Зертханалық жұмыс №4 Қоғамды экологияландыру

Табиғатпен үйлесімдікте салауатты өмір салтын енгізу жөнінде шаралар

Әдебиет: [1-4].

11 Тақырып Ғаламдық экологиялық проблемаларды шешудегі халықаралық байланыс

Ғаламдық экологиялық проблемаларды шешудегі халықаралық байланыс. Халықаралық ынтымақтастықты кеңейту.

Әдебиет: [1-4].

тұрмыстық қалдықтар. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар.

6 Тақырып Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің бағыттары мен негізгі тетіктері.

Экономиканы экологияландыру. Табиғат пайдаланудың экономикалық тетіктерін жетілдіру. Қоршаған ортаны қорғау және табиғат пайдалану саласындағы мемлекеттік бақылау жүйесін жетілдіру. Табиғат пайдалану мен экологиялық сараптаманың рұқсат ету жүйесін оңтайландыру. Экологиялық мониторинг жүйесін жетілдіру. Экологиялық статистика.

7 Тақырып Қазақстан Республикасының заңнамасын экологияландыру

Қазақстан Республикасының заңнамасын жетілдіру. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын жүйеге келтіру.

8 Тақырып Қоғамды экологияландыру

Қоғамды экологияландыру - экологиялық білім беру мен тәрбиелеуді дамыту, ғылыми қамтамасыз ету, экологиялық үгіт-насихат және жұртшылықтың қатысуы

9 Тақырып Экологиялық білім берудің нормативті реттеу құжаттары

Мемлекеттің экологиялық саясатын қандай ұйымдар жүргізеді. Қоршаған ортаны қорғау заңының қандай баптарын білесіңдер. Экологиялық саясатты жүзеге асыруда қандай қиындықтар бар. Экологиялық білім беру концепциясы нені қарастырады. Қазақстандағы экологиялық білім берудегі тенденциялар мен мәселелер.

10 Тақырып Экологиялық құқық пен Қазақстан республикасының қоршаған ортаны қорғау заңдары

Қазақстан Республикасының «Нормативтік құқықтық актілер».

10 Курс компоненттері

Тәжірибелік (семинар) сабақтарының мазмұны

1 Тақырып Экологиялық саясат

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі. Елдің кәсіпорындары мен ұйымдарын ISO:14001 халықаралық экологиялық менеджмент стандарттары.

2 Тақырып Қоршаған табиғи ортаны қорғау. Мемлекеттік қор және кадастр жүйесі.

Қоршаған табиғи орта мен жер қойнауын қорғауды негізгі талаптары мен міндеттері. Жер қойнауын қорғау саласындағы талаптар. Жер қойнауының мемлекеттік мониторингі. Жер қойнауының мемлекеттік сараптамасы. Геологиялық ақпаратты мемлекеттік сақтау. Пайдалы қазбалар қорының мемлекеттік балансын жүргізу. Мемлекеттік кадастрлар жүргізу.

3 Тақырып Табиғатты пайдалануды және табиғи ортаны қорғауды басқару функциялары

Табиғатты пайдалануды басқарудың функциялары. Табиғатты пайдалануды басқарудың формалары. Табиғи ортаны қорғау басқару. Экологиялық бақылау. Қоршаған табиғи ортаның сапасын мөлшерлеу. Табиғатты пайдалану басқару концепциясы. Табиғатты пайдалануды басқару амалдары. Табиғатты пайдалануда қаржылай ағымдардың қалыптасуы.

4 Тақырып Экологиялық аттестация және төлқұжат

Өнеркәсіп кәсіпорындарының нормативті-техникалық құжат. Кәсіпорынның экологиялық төлқұжат. Төлқұжат күшінің сақталу мерзімі.

5 Тақырып Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің мақсаты, негізгі міндеттері мен қағидаттары

Экологиялық қауіпсіздік проблемалары және оларды шешу жолдары. Жаһандық экологиялық

проблемалар. Климаттың өзгеруі. Озон қабатының бұзылуы. Биоәртүрлілікті сақтау. Жердің шөлейттенуі және тозуы. Ұлттық экологиялық проблемалар. Экологиялық апат аймақтары. Каспий теңізі қайраңының ресурстарын қарқынды игерумен байланысты проблемалар. Су ресурстарының сарқылуы және ластануы. Байырғы ластанулар. Траншекаралық сипаттағы мәселелер. Әскери-ғарыш және сынақ кешендері полигондарының әсері. Жергілікті экологиялық проблемалар. Әуе бассейнінің ластануы. Радиоактивті ластану. Бактериологиялық және химиялық ластану. Өнеркәсіптік және

№	Тақырыбы	Мазмұны	Әдебиет
1	Кіріспе. Жер – тірі материяның тіршілік ету орыны. (1 сағат)	Қоршаған орта – адамның тіршілігі мен өндірістік әрекеттерінің сферасы. Географиялық кеңістік туралы түсінік. Күн жүйесіндегі Жер. Жердің жаратылуы. Жердің ішкі құрылысы.	[1], [2], [5], [6]
2	Биосфера – адамзаттың тіршілік ортасы (2 сағат)	Географиялық қыртыс және биосфера. Литосфераның, атмосфераның, гидросфераның, педосфераның құрылысы, құрылымы және даум заңдылықтары. Биосфера, оның табиғаттағы және қоғам тіршілігіндегі ролі.	[1], [3], [5], [6]
3	Тірі ағзаларға әсер-ықпал етуші табиғи факторлар (2 сағат)	Табиғаттағы зат және энергия айналымы. Жердегі аймақтылық – жалпы ғаламдық заңдылық. Табиғи құбылыстар мен процестердің аймақтылығының көрініс беру салалары. Климаттың, топырақтардың, өсімдік жамылғысының аймақтылығы. Географиялық аймақтылықтың периодтылық заңы.	[1], [2], [3], [4], [7]
4	Атмосфера (2 сағат)	Атмосфераның ластануының антропогендік ошақ-көздері. Транспорт және ауа қабаты. Өндіріс және ауа қабаты. Атмосфералық ауаның ластануын ескрту. Ластаушы заттардың өсімдіктер, жануарлар дүниесіне әсері.	[1], [2], [3], [4], [7]

5	Гидросфера (2 сағат)	Климатты реттеудегі мұхиттардың маңызы. Теңіздер мұхиттар өнімділігі. Табиғи және ластанған сулардың химиялық құрамы. Өзен, көлдер, мұхиттардың ластануының алдын-алу.	[1], [2], [3], [4], [7]
6	Литосфера (2 сағат)	Топырақ мониторингі. Топыраққа антропогендік әсер түрлері. Топырақтың бұзылуы, яғни жырақтың физикалық-химиялық әсер-ықпалдарға ұшырауы. Топырақ босфераның экологиялық күрме түйіні іспеттес.	[1], [2], [3], [4], [7]

Тірі ағзаларға әсер-ықпал етуші табиғи факторлар (3 сағат). Әдебиет: [1], [2], [3], [4], [7]

№2 Зерханалық жұмыс Атмосфера (3 сағат). Әдебиет: [1], [2], [3], [4], [7]